

Message Five

Hkinjawng Agyi Hte Seng Ai Chyum Ninghkring Rai Nga Ai Ezra Hte Kārai Kāsang A Mungga Hta Kung Kyang Ai Wa Ezra Ni Ra Nga Ai Lam

Htina chyumdaw; Ezra. 7:6, 11-12, 21, 8:21-23, Neh. 8:1-9, 11-13, 12:26.

I. Ezra gaw hkinjawng agyi lāngai rai nna, chyum ninghkring lāngai mung rai nga ai. Dai mājaw shi gaw laika san san chye ai chyum ninghkring nre sha, hkinjawng agyi hte seng ai chyum ninghkring rai nga ai—Ezra. 7:6, 11-12, 21, Neh. 8:1-2, 8-9, 11-12, 12:26.

A. Hkinjawng agyi gaw Mādu Kārai hte rau gāyau gumhpawn nna, Mādu Kārai hte rau byawng shang hpring tsup hkam la ai wa rai nga ai. Ezra gaw ndai zawn re māsha hpan rai nga ai—Ezra. 8:21-23.

B. Ezra gaw Kārai Kāsang hta kamhpa ai wa, Kārai Kāsang hte lāngai sha rai nga ai wa, Kārai Kāsang a Mungga hta kung kyang ai wa, Kārai Kāsang a myit māsin, Kārai Kāsang a ra shārawng lam hte Kārai Kāsang a yaw māsing hpe chye ai wa rai nga ai—7:6, 11-12, 12:26.

C. Hkinjawng agyi hte seng ai chyum ninghkring hku nna, Ezra gaw Mādu hpe tutnawng nsim nsa mātut mākai ai a mārang e Mādu Kārai hte lāngai sha rai nga ai—Neh. 8:1-2, 8-9, 11-12, 12:26.

D. Ezra gaw ning nan lāma ma hpe ntsun wu ai. Shi tsun ai lam gaw Mawshe tsun da sai lam ni rai nga ai—Ezra. 7:6, Neh. 8:14, 2Pet. 1:12.

E. Hkinjawng agyi ni hte Levi māsha ni gaw, chyum ninghkring Ezra hpanng de jep ai tāra ga a kāta de ding hkren mu chye lu la na mātu sa zuphpawng ma ai. Neh. 8:13 hta ding hkren mu chye ai ngu gaw, mādung npawt hkrang hpe chye na hkawn hkrang ai lam mādi mādun ai.

II. Ezra gaw Israel amyu māsha ni hpe sumsing hte seng ai tengman ai Mungga hte shanhtē hpe hpaji jaw ai nna, bai mākri shawn gumhpawn ya wu ai. Shing rai yang she Israel amyu māsha ni gaw, Kārai Kāsang a sakse hkam ai lam byin wa lu na rai nga ai—kāji 1-3, 5-6, 8, 13-18.

A. Israel a mātu, Kārai Kāsang a yaw shāda lam gaw, dinghta ga ntsa hta Mādu a sakse hkam ai lam tai na mātu, Kārai hte seng ai mākri shawn gunhpawn da hkrum ai māsha ni—Kārai Kāsang a Mungga hte bai mākri shawn gumhpawn ai lam hta lu la na mātu rai nga ai—Esai. 49:6, 60:1-3, Kol. 3:16.

B. Rim mat wa hkrum ai kaw na bai wa ai hpanng Israel amyu māsha ni gaw, uphkang zing nlu re māsha ni naw byin nga ding yang rai nga ai. Hpa

măjawnga yang shanhtē gaw Babelon mung hta shāngai nna, kāba wa ai nhtawm, shanhtē a măhkri shawn ai lam hta Babelon mung măsha ni byin wa ai măjaw rai nga ai.

1. Babelon mung măsha dat măbyin gaw, shanhtē kăta de la bang hkrum nhtawm, shanhtē a măbyin kăta de măhkri shawn gumhpawn hkrum nga ai—Ezra. 3:3-5.
  2. Israel mungdan a mung măsha ni tai na mătu, shanhtē kăji kăwa ni a lămu ga de bai wa ai h pang shanhtē gaw Kărai Kăsang a Mungga hte bai măhkri shawn gumhpawn hkrum ra nga ai—Neh. 8:1-3, 5-6, 8, 13.
- C. Kărai Kăsang a măsha ni hpe Kărai Kăsang hte mären rai nga ai htung hking lam, Kărai Kăsang hpe dan leng ai htung hking kăta de shăga la na mătu shărin achyin ai hte bai măhkri shawn gumhpawn ya ai lam naw ra nga ai. Ndai zawn re htung hking lam hta kāba dik ai hpaji shărin ya na mătu naw ra nga ai—kăji 8.
- D. Kărai Kăsang a măsha ni hpe bai măhkri shawn gumhpawn ya na mătu, Ezra gaw grai akyu rawng wu ai. Hpa măjaw nga yang shi gaw sumsing hte seng ai lam hta Kărai hte seng ai măhkri shawn lam hte htung hking lam a yawng pawng ai hpe gunhpai da nhtawm, shi kaw nna, măsha law law gaw Kărai Kăsang a Mungga hte bai măhkri shawn gumhpawn da hkrum lu na rai nga ai—kăji 1-2.
- E. Ezra gaw măsha law law hpe Kărai Kăsang a Mungga de bai kăyin wa shāngun ai. Shing rai yang she shanhtē gaw Kărai hte seng ai Mungga hta sumsing hte seng ai tengman ai lam ni, hpaji shărin ya ai hte bai măhkri shawn gumhpawn hkrum lu na rai nga ai.
- F. Kărai Kăsang a măsha ni hpe bai măhkri shawn gumhpawn ya na mătu, Kărai Kăsang a n-gup kaw na pru wa ai, Kărai Kăsang hpe dan leng shāngun ai Mungga hte shanhtē hpe hpaji shărin ya na mătu ra nga ding yang rai nga ai—Shk. 119:2, 9, 105, 130, 140.
1. Kărai Kăsang a măsha ni hpe bai măhkri shawn gumhpawn ya ai lam gaw, shanhtē hpe Kărai Kăsang a Mungga kăta de tawn da ai hku nna hpaji shărin ya ai rai nga ai. Shingrai yang she, shanhtē gaw Mungga hte byawng shang hpring tsup ai lam nga lu na rai nga ai—Kol. 3:16.
  2. Kărai Kăsang a Mungga gaw anhtē kăta hta bungli gălaw nga ai hte mären, Kărai Kăsang shi hkum nan rai nga ai Kărai Kăsang a Mungga gaw Mungga kaw nna, Kărai Kăsang a măbyin măsa hte Kărai Kăsang a dat măbyin hpe anhtē kăta de shi hte shi nan kăran kăchyan ya ai. Ndai

lădat hte anhtē gaw bai mǎhkri shawn gumhpawn hkrum lu ga ai—
2Tim. 3:16-17.

G. Ezra a mǎgam amu kaw nna bai mǎhkri shawn gumhpawn hkrum ai a
mǎhtai hku nna, (shingdaw lam hta) Israel mǎsha ni gaw, grau nna amyū
mǎsha, Kǎrai Kǎsang h pang de jǎsan jǎseng hkrum lu ai, kǎran da hkrum
ai, Kǎrai Kǎsang hpe dan leng ai amyū mǎsha byin wa ai—Esai. 49:6, 60:1-
3, Ezra. 4:2.

1. Rim la mat wa hkrum nna, bai wa ai ni gaw, Kǎrai Kǎsang a sakse hkam
lam byin wa na mǎtu, ding hkrai hte seng ai lam hte gumhpawn ai lam
hte seng ai lam bai mǎhkri shawn gumhpawn hkrum lu ga ai.
2. Shanhtē gaw Kǎrai Kǎsang a myit sawn ai lam hte, Kǎrai Kǎsang a
sawn sumru ai lam ni, Kǎrai Kǎsang a mǎbyin nga mǎnga ginlen kǎran
kǎchyan ya hkrum lu nga ai. Ndai lam gaw shanhtē hpe Kǎrai Kǎsang
a hkrang bung byin wa shǎngun ai.
3. Ndai zawn re Kǎrai hte seng ai mǎhkri shawn lam hku nna, yawng gaw
asak hte mǎbyin mǎsa hta Kǎrai byin wa ai. Mǎhtai hku nna, shanhtē
gaw Kǎrai hte seng ai akyang lailen hpe shǎdan shǎleng ai Kǎrai hte
seng ai amyū mǎsha ni byin wa nga ai—1Pet. 2:9.

**III. Mǎdu Kǎrai a bai lu la ai lam hta anhtē gaw Kǎrai Kǎsang hpe mǎtut
mǎhkai ai wa, Kǎrai Kǎsang hte byawng shang hpring tsup ai lam nga ai
wa, Kǎrai Kǎsang hte lǎngai sha rai nga ai wa, Kǎrai Kǎsang hte gǎyau
gumhpawn ai wa, Kǎrai Kǎsang hte jǎhpring ya hkrum ai wa, Kǎrai
Kǎsang a Mungga hta kung kyang ai wa rai nga ai hkinjawng agyi hte
seng ai shǎrin achyin ai ni ngu ai Ezra ni hpe ra nga ai. Ndai gaw, bai lu
la ai lam hta shǎrin achyin ai wa tai na mǎtu mǎdang dep ai wa rai nga
ai—Mat. 13:52, 2Kor. 3:5-6, 1Kor. 2:7, 2Tim. 1:11.**

A. Mǎdu Yēsu gaw mǎsha law law hpe Satan hte seng ai nsin kaw na, Kǎrai
hte seng ai nhtoi kǎta de shǎga shǎpraw la na mǎtu, shǎrin achyin ya wu
ai—Mrk. 6:6, mǎdun; Kas. 26:18.

1. Mǎsha gaw yubak kǎta de hkrat sum mat ai lam gaw, shi hte Kǎrai
Kǎsang a lǎpran, kǎnawn mǎzum lam hpe tawt lai kau nna, mǎsha
yawng Kǎrai Kǎsang hpe chye chyap na mǎtu nmu nchye na shǎngun
nhtawm, dai zawn re, nmu nchye na ai lam gaw, nsin hte si lam hpe
byin pru shǎngun ai—Ehp. 4:17-18.
2. Mungkan a nhtoi rai nga ai, Mǎdu Kǎrai gaw, si lam a shingnyip hta
dung nga ai mǎsha ni ntsa hta nhtoi htoi na mǎtu kǎba dik ai nhtoi hku
nna yu wa ai—Yhn. 8:12, Mat. 4:12-16.

3. Mădu Kărai a shărin achyin ai lam gaw, nhtoi a ga hpe byin pru shăngun nna, dai gaw nsin hte si lam hta nga nga ai ni hpe asak hte nhtoi hpe lu la na mătu byin shăngun ai—Yhn. 1:4.
- B. Shărin achyin ai lam gaw, hpaw hpyan ai lam hte bung nga ai. Dai gaw măkoi măgap ai lam hpe hpaw ya ai lam rai nga ai—1Tim. 2:7, Ehp. 3:3-4, 9.
1. Shărin achyin ai lam ngu ai măkoi măgap lam hpe la kau ai lam rai nga ai. Anhtē gaw kăga măsha ni hpe shărin achyin ya nga yang, măkoi măgap lam hpe la kau ya ra ai. Shing rai yang she shanhtē gaw măsum lăngai Kărai a lăma ma hpe mu lu na rai nga ai.
  2. Anhtē gaw Hpung zuphpawng hta lăma ma tsun ai shăloi, anhtē a hkaw tsun ai lam gaw măkoi măgap lam hpe la kau ai lam rai ra ai. Ndai gaw, anhtē a shărin achyin ai lam hpaw hpyan ai hpe tang mădung ai lam rai ra ai ngu tsun măyu ai—1Tim. 4:6.
  3. Daini na Ezra ni gaw, Kărai Kăsang a măsha ni hpe tengman ai lam hpaji shărin ya ai hku nna, măhkri shawn gumhpawn na mătu n-gun dat ra ai. Shing rai yang she shanhtē gaw dinghta ga ntsa Kărai Kăsang a sakse hkam ai, Mădu a gumhpawn da ai dan leng lam byin lu na rai nga ai—Neh. 8:1-8, 13, 2Tim. 2:2, 15, 1Tim. 3:15.
- C. Bai lu la ai lam hta tsaw dik ai tengman ai—lai wa sai tsa ban shăning ni law law lăpran bai lu la ai tengman ai lam ni a ngut kre hpring tsup ai lam rai nga ai tengman ai lam nga nga ai—2:4, 2Tim. 2:2, 15.
1. Jăhpring ya ai lam nga ra ai kăba dik ra ai lam gaw, bai lu la ai lam a mătut lăhkam sa lu na mătu, Mădu Kărai a bai lu la ai lam hta nga ai chyoi pra ai ni hpe tengman ai kăta de shăga woi wa ya na mătu rai nga ai—1Tim. 2:4, 2Tim. 2:2, 15.
  2. Anhtē hta chyoi pra ai Chyum laika a shinggan daw rai nga ai tengman ai lam hte kăta daw hkrak tup re tengman ai lam lăhkawng yan nga nga ai—Luk. 24:39, 1Kor. 15:45b, Rom. 8:34, 10, Kol. 31, 1:27.
  3. Tengman ai Chyum laika hpe hka ja ai lam hta anhtē gaw “lăkung lăkying ni” hpe sha ahkyak la ai lam n-gălaw ai sha, “aru npawt ni” hte “hpun” kăta de sung htum hkra shang mat wa ra ai rai nga ai.
  4. Anhtē gaw Kărai Kăsang a yaw măsing, ninggam ni hte Hkristu a hkumhkrang a sanpra dan leng ai shingdaw lam ni hpe mu lu ra nga ai—Yhn. 1:14, 1Kor. 15:45b, Ehp. 1:22-23, 4:4-6.
- D. Tengman ai lam hte măhkri shawn gumhpawn ai lam gaw, tengman ai lam hpe anhtē a mădung npawt măbyin, anhtē a asak hte seng ai măhkri shawn

lam byin wa shāngun na mǎtu, anhtē a kǎta de bang la ai lam nan rai nga ai—2Yhn. 2.

1. Kǎrai hte seng ai hpaw hpyan lam a mǎdung npawt dat mǎbyin gaw, anhtē a mǎbyin kǎta de bang la hkrum ai, mǎhkri shawn gumhpawn ai lam nga lu na rai nga ai—Kor. 3:16,
  2. Tengman ai lam gaw anhtē chye na hkawn hkrang ai lam kaw nna, anhtē a kǎta de kǎlang mi shang wa ai hte dai gaw anhtē a mǎtsing nyan hta grin nga nhtawm, dai hpang anhtē a mǎtsing nyan hta tengman ai lam hpe mǎtsing da let, tengman ai lam hpe mǎhkawng da ai lam byin shāngun na rai nga ai—1Pet. 1:13, 2Pet. 1:15, 3:1.
  3. Tengman ai lam gaw anhtē a mǎtsing ai nyan kǎta de shang mat wa ai hpang, dai gaw gǎloi mung nga nga ai, agrin nga ai, kǎrum jaw sha ai lam byin wa ai. Dai hpang anhtē gaw tengman ai lam hpe mǎhkawng da nhtawm, tutnawng nsim nsa kǎrum jaw sha ai npu hta nga nga ai—Kol. 3:16, 4, 1Tim. 4:6.
- E. Mǎdu Kǎrai a bai lu la ai lam hta chyoi pra ai ni yawng gaw Kǎrai hte seng ai hpaw hpyan lam hta shārin ya hkrum ra ai—2Tim. 2:2, 15.
1. Tengman ai Chyum laika hta rawng ai ahkyak dik ai hpaw hpyan lam ni yawng ngu na dǎram gaw, hpunau Nee hte hpunau Lee a mǎgam amu hta gin chyum hpaw hpyan da sai rai nga ai. Anhtē gaw ndai san seng nna, hkamja shāngun ai lam ni hpe ahkyak la ging nhtawm, “gung rawng ai zai ai tauba si ni” hpe mǎhkawng ai lam hta anhtē a aten hpe nmai shāma kau ging nga ai—2Hk. 4:38-41.
  2. Anhtē yawng gaw asak hku nna hkaja ai hte laika hpe npu na mǎsing hte rau nga nga ai bai lu la ai lam Chyum laika kaw na kǎrum ningtum lu la nhtawm, tengman ai Chyum laika a Mungga ga mǎdung npawt shingdaw lam hpe mu lu ra ai—Neh. 8:8, 13.